

TASHQI SAVDONI BOJXONA TOMONIDAN TARTIBGA SOLISHDA NOTARIF CHORALARNI QO‘LLASHNING DOLZARB MASALALARI

Muratova Shohista Nimatullayevna

Bojxona instituti kafedra boshlig‘i,
i.f.d., professor

ORCID: 0000-0002-8133-9094

E-mail: shohista11@mail.ru

Annotatsiya

Maqolada savdo va siyosiy munosabatlarni boshqarishning samarali vositasi sifatida tashqi savdoni notarif tartibga solishning ahamiyati ko‘rib chiqilgan. Eksport va import kvotalaridan foydalanish uchun iqtisodiy shartlar mavjud bo‘lsa, ularga miqdoriy cheklovlarni belgilashda milliy talab va taklif muvozanatini buzishi mumkinligini hisobga olish kerakligi tahlil qilingan. Mamlakatimizda tashqi savdoni bojxona tomonidan tartibga solishda kvotalardan foydalanishni takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: notarif choralari, kvota, eksport kvotalari, import kvotalari, kvota hajmi, tashqi savdo.

Аннотация

В статье рассматривается значение нетарифного регулирования внешней торговли как эффективного инструмента управления торгово-политическими отношениями. Анализируется необходимость учета возможности нарушения баланса спроса и предложения в стране при установлении количественных ограничений на экспортные и импортные квоты, если существуют экономические условия для их применения. Разработаны рекомендации по совершенствованию использования квот в таможенном регулировании внешней торговли в нашей стране.

Ключевые слова: нетарифные меры, квота, экспортные квоты, импортные квоты, объем квот, внешняя торговля.

Abstract

The article examines the importance of non-tariff regulation of foreign trade as an effective tool for managing trade and political relations. It analyzes the need to consider the potential for imbalances in supply and demand within the country when establishing quantitative restrictions on export and import quotas, provided the economic conditions for their application exist. Recommendations for improving the use of quotas in customs regulation of foreign trade in our country are developed.

Keywords: non-tariff measures, quota, export quotas, import quotas, quota volume, foreign trade.

KIRISH

XXI asrda global savdoning rivoji bilan dunyo mamlakatlari o‘rtasidagi savdo va siyosiy munosabatlarni boshqarishning samarali vositasi sifatida tashqi savdoni notarif tartibga solishning ahamiyati ortib bormoqda.

Dunyo mamlakatlari o'zlarining iqtisodiy va siyosiy ehtiyojlariga muvofiq savdoni tartibga solishning turli xil notarif usullarini qo'llaydilar. Masalan, Yevropa Ittifoqi mamlakatlari iste'molchilarni yuqori darajada himoya qilish va ishlab chiqarish standartlariga rioya qilishni ta'minlash uchun texnik va sanitariya-fitosanitariya choralari, shuningdek, sifat va xavfsizlik standartlarini faol qo'llaydilar. Bunday choralar yagona Yevropa bozorini shakllantirishga yordam beradi hamda tovarlar va xizmatlar sifatini yaxshilaydi.

AQSh, shuningdek, notarif tartibga solish usullarini, jumladan, litsenziyalash va kvotalar kabi ma'muriy choralarni, ayniqsa milliy xavfsizlikka ta'sir qiladigan yoki strategik ahamiyatga ega bo'lgan tovarlar uchun keng qo'llaydi. Bundan tashqari, AQSh o'z sanoatini adolatsiz raqobatdan himoya qilish va import ulushini kamaytirish uchun dempingga qarshi va kompensatsiya choralari faol qo'llaydi.

Rivojlanayotgan mamlakatlarda bunday tartibga solish usullari mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash, iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish va importga qaramlikni kamaytirish uchun ham keng qo'llaniladi. Biroq, bunday choralar ko'pincha xalqaro savdoda cheklovlariga va savdo sheriklari bilan nizolarga olib kelishi mumkin. Turli mamlakatlarda notarif tartibga solish usullarini qo'llash misollari savdo siyosatini muayyan iqtisodiy va siyosiy sharoitlarga moslashtirish muhimligini, shuningdek, global savdoning barqarorligi va samaradorligini ta'minlash uchun xalqaro savdo majburiyatlari va tartibga solish doiralariga rioya qilish zarurligini ta'kidlaydi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Notarif choralarni ko'rib chiqayotganda, nima uchun ko'p mamlakatlar ularni tarif choralaridan ustun qo'yishini tushunish muhimdir. Tarif choralaridan foydalanish asosan savdo tashkilotlari va uyushmalari doirasidagi mavjud kelishuvlar bilan cheklangan. Biroq, boshqa omillar ham mavjud, masalan, alohida firmalar va uyushmalarning mamlakatning tashqi savdo siyosatiga ta'siri hamda savdo sheriklarining javob choralari. Va nihoyat, notarif choralardan foydalanish tarif cheklovlarining tashqi savdoga potensial ta'siri haqidagi noaniqlik bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Mashhur iqtisodchi, professor I. Dyumulen notarif choralarni moliyaviy, texnik, ma'muriy, kredit va savdo siyosatining turli xil choralari, shuningdek, atrof-muhit siyosati choralari, odamlar, hayvonlar va o'simliklar sog'lig'ini himoya qilishga qaratilgan choralar sifatida ta'riflagan, ulardan foydalanish ularning bevosita maqsadidan tashqariga chiqadi hamda tovarlar va xizmatlarning tashqi savdosiga to'sqinlik qiladi [1].

V. Idrisova ta'kidlashicha, "notarif choralar" atamasi markaziy va mahalliy hokimiyat organlarining tovarlar eksporti va importiga, tashqi savdo hajmiga, tovar tuzilmasiga, tovarlar narxlari va raqobatbardoshligiga ta'sir qiluvchi, xorijiy tovarlar uchun mahalliy tovarlarga nisbatan qattiqroq shart-sharoitlar yaratadigan yoki turli mamlakatlar tovarlariga boshqacha munosabatda bo'ladigan har qanday buyruqlari sifatida ta'riflanishi mumkin [2].

Iqtisodchilar D. N. Afonin, A. V. Kuleshov notarif tartibga solishni tovarlar importi va eksportini cheklash, davlatning iqtisodiy manfaatlarini himoya qilish va milliy xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan davlat nazoratining ma'muriy va iqtisodiy choralari to'plami deb ta'kidlashadi [3].

Tashqi savdoni tartibga soluvchi notarif choralar bojxona bojlari bilan bog'liq bo'lmagan choralardir. Ularning maqsadi mahalliy ishlab chiqaruvchilarni himoya qilish va iqtisodiyotning importga bog'liqligini kamaytirishdir. Eksportchilar va importchilar uchun notarif choralar jiddiy muammo tug'diradi.

Notarif choralar, bir tomondan, jamoat manfaatlarida, iqtisodiy xavfsizlikka tahdidlarni minimallashtirish, aholining hayoti va sog'lig'ini himoya qilish hamda jinoyatchilikning oldini olishga qaratilgan holda qo'llaniladi [4]. Boshqa tomondan, ular ko'pincha mahalliy tovar va xizmatlar ishlab chiqaruvchilarini himoya qilish siyosatini amalga oshirish uchun ishlatiladi, bu esa asossiz kamsitishga yoki savdoda yashirin cheklovlarga olib kelishi mumkin.

METODOLOGIYA

Ushbu maqolada bugungi voqelikda notarif tartibga solish vositalarining qo'llanilishi ko'rib chiqilgan. Tadqiqotimiz davomida tashqi savdoni bojxona tomonidan tartibga solishda kvotalarni qo'llash bilan bog'liq amaliy jihatlar va muammolar monografik tahlil qilindi. Erkin raqobat mavjud bo'lganda import kvotalarini joriy etish samarali vositaga aylanishini tushunish uchun tizimli yondashuv, deduksiya va induksiya ilmiy usullari, shuningdek, tartibga solish va empirik usullar qo'llanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Notarif choralarning kutilgan natijasi sheriklar uchun savdo xarajatlarining oshishi hisoblanadi. Ushbu choralar tarif choralaridan farqli o'laroq, kamroq shaffof, tasniflash qiyin va miqdoriy jihatdan aniqlash qiyin. Bozorga kirish imkoniyatlari tobora ko'proq sanitariya talablari va mahsulot standartlari kabi savdo qoidalariga rioya qilishga bog'liq. Notarif choralarni optimallashtirish savdo xarajatlarini kamaytirish va davlat maqsadlarini saqlab qolish o'rtasidagi muvozanatga erishish uchun savdo muzokaralarining salohiyatini oshirishi mumkin.

Kvotalar, litsenziyalar, sifat standartlari, sanitariya va fitosanitariya talablari, ma'muriy to'siqlar va boshqalar kabi choralar tashqi savdoni tartibga soluvchi notarif choralarning bir qismi sifatida ishlatilishi mumkin.

Litsenziyalash va kvota qoidalarini butun mamlakat bo'ylab qo'llaniladi. Kvotalar mahsulot toifasiga yoki kelib chiqish mamlakatiga qarab global, tarifga asoslangan, mavsumiy yoki individual bo'lishi mumkin. Kvota - bu ma'lum bir vaqt ichida import qilinishi yoki eksport qilinishi mumkin bo'lgan tovarlar qiymati yoki miqdorini cheklash. Bu to'g'ridan-to'g'ri tartibga solish mexanizmi. Eksport kvotalari mahalliy bozorda tovarlar yetishmasligi mavjud bo'lganda qo'llaniladi. Ular mahalliy ishlab chiqaruvchilarni xorijiy raqobatdan himoya qilishga yordam beradi.

Ichki bozorda erkin raqobat mavjud bo'lganda import kvotalarini joriy etish samarali vositaga aylanadi. Aks holda, monopolist kompaniyalar tovarlar uchun

oshirilgan narxlarni belgilashi va sun'iy tanqislikni keltirib chiqarishi mumkin (1-rasm).

Umumiy miqdorning uchdan ikki qismini tashkil etuvchi global kvotalar ma'lum bir mahsulotning importi yoki eksporti hajmini ma'lum bir vaqt oralig'ida cheklaydi. Global kvotalar mahsulot import qilinadigan yoki eksport qilinadigan mamlakatdan mustaqildir.

Mavsumiy kvotalar qishloq xo'jaligi mahsulotlarini import qilish yoki eksport qilishni cheklash uchun joriy etiladi. Muayyan mahsulotlar yilning ma'lum davrlarida import qilinishi mumkin. Ushbu cheklov mavsumiy mahsulotlar tanqisligi davrida ichki bozorni himoya qiladi.

Tarif stavkalari kvotalari ma'lum tovarlarni kamaytirilgan bojlar bilan import qilishga imkon beradi. Ular go'sht va go'sht mahsulotlarini o'z ichiga olgan ayrim turdagi chorvachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish, import qilish va iste'mol qilishni tartibga solish uchun ishlatiladi.

Alohida kvotalar ikki tomonlama kelishuvlar asosida joriy etiladi va umumiy siyosiy va iqtisodiy manfaatlarga ega bo'lgan muayyan mamlakatlarga tashqi savdoda asosiy afzalliklarni beradi. Ular shartnomada belgilanadi va kelishuvga asoslangan ikki tomonlama kvotalar hisoblanadi.

1-rasm. Import kvotalarining turlari va tavsifi¹

Eksport kvotalari ichki bozor narxlari bir xil tovarlar uchun tashqi bozor narxlaridan past bo'lganda qo'llaniladi. Ular ikki usulda amalga oshirilishi mumkin:

- ma'muriy ravishda ajratilgan kvotalar;
- auksion savdosi uchun kvotalar.

Tashqi savdoni tartibga solishning notarif vositasi sifatida kvota import yoki eksportga miqdoriy cheklovlar belgilash orqali savdo oqimlarini muvofiqlashtirish mexanizmi hisoblanadi. U ma'lum bir davr mobaynida muayyan tovarning importi yoki eksporti mumkin bo'lgan maksimal hajmini belgilaydi hamda hajm, qiymat yoki amal qilish muddati bo'yicha aniqlanishi mumkin. Kvotalar mutlaq yoki nisbiy, vaqtinchalik yoki uzoq muddatli shakllarda qo'llanilib, ichki bozor barqarorligini saqlash, talab va taklif muvozanatini ta'minlash, savdo oqimlaridagi keskin o'zgarishlarni tartibga solish hamda milliy ishlab chiqarishning barqaror rivojlanishiga sharoit yaratish vositasi sifatida xizmat qiladi[5].

Eksport va import kvotalariga miqdoriy cheklovlar, agar ulardan foydalanish uchun iqtisodiy shartlar mavjud bo'lsa, oqlanishi mumkin, garchi ular milliy talab va

¹ Muallif ishlanmasi

taklif muvozanatini buzishi mumkinligini hisobga olish kerak. Kvotalarning ichki ishlab chiqarishga ijobiy ta'siri, milliy valyutaga bosimni kamaytirishi va to'lovlar balansini yaxshilashiga qaramay, ba'zi mutaxassislar ushbu vositadan bojxona siyosatida foydalanish borasida xavotirlarini bildirishadi [6].

Birinchidan, kvotalar korrupsiya va shaffoflikning yo'qligini rag'batlantirishi mumkin. Agar hukumat kvotalarni oshirilgan narxlarda sotsa yoki ularni samarasiz taqsimlasa, bu mansabdor shaxslar va kompaniyalar tomonidan suiiste'mol qilinishiga olib kelishi mumkin [7].

Ikkinchidan, kvotalardan foydalanish o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish uchun yetarlicha moslashuvchan bo'lmasligi mumkin. Agar ma'lum bir tovar yoki xizmatga talab oshsa va kvota o'zgarishsiz qolsa, bu taqchillik va ushbu tovar yoki xizmat uchun narxlarning oshishiga olib kelishi mumkin.

Uchinchidan, kvotalarni joriy etish savdo sheriklarining xalqaro savdoda salbiy reaksiyasini keltirib chiqarishi mumkin. Agar boshqa mamlakatlar o'zlarining ishlab chiqarish tarmoqlarini himoya qilish uchun shunga o'xshash mexanizmlardan foydalanishni boshlasalar, bu tarif to'siqlariga va Jahon savdo tashkiloti qoidalarining buzilishiga olib kelishi mumkin.

Milliy bojxona ma'muriyatchiligida kvotalardan foydalanishning salbiy oqibatlaridan qochish uchun hukumat ushbu vositani samarali boshqarishni ta'minlashi va o'zgaruvchan bozor sharoitlariga moslashish uchun moslashuvchan choralar ko'rishi kerak. Hozirgi bosqichda bojxona tomonidan tartibga solishda kvotalarni qo'llash istiqbollari baholashni boshlashdan oldin, ularni amalga oshirish bilan bog'liq amaliy jihatlar va muammolarni hisobga olish kerak [8].

Birinchi muammo savdo bitimlarida ishtirok etgan har bir mamlakat uchun kvotalar miqdorini aniqlashdir. Bu eksport qiluvchi va import qiluvchi mamlakatlar o'rtasida manfaatlar to'qnashuviga olib kelishi mumkin. Eksport qiluvchilarning sotishni ko'paytirish uchun kvotalarning katta qismini olish istagi paydo bo'ladi, importchilar esa milliy ishlab chiqarishni himoya qilish uchun importni cheklashga intilishadi. Ushbu muammoni hal qilish uchun savdo bitimlariga a'zo davlatlar o'rtasida kvotalarni taqsimlashning adolatli va shaffof qoidalarini o'rnatish kerak. Bunga muzokaralar olib borish va barcha tomonlarning manfaatlarini hisobga oladigan umumiy qoidalarni ishlab chiqish orqali erishish mumkin.

Ikkinchi muammo kvotalarga to'g'ri keladigan tovarlarning eksporti va importini nazorat qilish bilan bog'liq. Kvotalarni taqsimlash qoidalarini buzmaslik va noqonuniy savdoning oldini olish uchun samarali nazorat mexanizmlarini ishlab chiqish kerak. Buning uchun turli xil nazorat usullaridan foydalanish mumkin, masalan, tovarlarning maxsus kodlarini kiritish yoki tovarlarni import qilish va eksport qilishda qo'shimcha protseduralarni joriy etish.

Uchinchisi muammo kvotalarning amal qilish muddatini aniqlashdir. Juda qisqa yoki uzoq muddatli kvotalar eksport qiluvchilar va import qiluvchilar uchun noaniqlikni keltirib chiqarishi mumkin, bu esa transchegaraviy savdo hajmiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bunday holda, tovarlarning o'ziga xos xususiyatlarini va

bozordagi vaziyatni hisobga olgan holda kvotalarning maqbul muddatini aniqlash kerak.

To'rtinchi muammo kvota limitidan oshgani uchun qo'shimcha to'lovlar undirish bilan bog'liq. Bu eksportchilar va importchilar uchun salbiy omil bo'lishi mumkin, chunki bu qo'shimcha xarajatlarga olib keladi. Bunday holda, transchegaraviy savdoning barcha ishtirokchilariga nisbatan adolatli qo'llaniladigan jazo tizimini ishlab chiqish kerak.

Beshinchi muammo - savdo operatsiyalari paytida kvota hajmini o'zgartirish imkoniyati. Bu eksportyorlar va importyorlar uchun noaniqlikni, shuningdek, tovarlarni ishlab chiqarish va yetkazib berishni rejalashtirishda qiyinchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Bunday holda, kvota hajmini o'zgartirishning aniq qoidalarini belgilash va jarayonning shaffofligini ta'minlash kerak.

Kvotalar mahalliy sanoatni himoya qilish yoki mamlakat tashqi savdosi muvozanatini ta'minlash uchun vaqtinchalik vosita sifatida ishlatilishi mumkin. Bunday holda, bojxona tomonidan tartibga solishda kvotalarni qo'llashning afzalliklari va kamchiliklarini ko'rib chiqamiz (1-jadval).

1-jadval.

Kvotalarni qo'llashning afzalliklari va kamchiliklari [9], [10]

Afzalliklari	Kamchiliklari
Mahalliy sanoatni himoya qilish. Hukumat muayyan tovarlarni import qilish uchun kvotani belgilaganda, bu o'z mahsulotlarini narxidan past narxlarda sotishi va mahalliy ishlab chiqaruvchilarni bozordan siqib chiqarishi mumkin bo'lgan xorijiy kompaniyalar tomonidan dumpingning oldini olishga yordam beradi.	Raqobatning buzilishi. Muayyan tovarlar importiga kvotalar belgilash bozordagi raqobatni buzishi mumkin. Natijada, ushbu tovarlarning narxlari cheklovlarisiz bo'lganidan yuqori bo'lishi mumkin. Bu holat mahalliy ishlab chiqaruvchilarga ustunlik beradi, ammo xalqaro raqobatbardoshlikni pasaytiradi.
Tashqi savdo hajmini tartibga solish. Agar hukumat ma'lum bir tovarni import qilishi mamlakat iqtisodiyoti uchun nomaqbul oqibatlariga olib kelishi mumkin deb hisoblasa, u ushbu turdagi tovar uchun kvota belgilashi mumkin. Bu import hajmini nazorat qilish va tashqi savdo balansini saqlash imkonini beradi.	Jahon savdo tashkiloti (keyingi o'rinlarda - JST) qoidalarini buzish. Mahalliy sanoatni himoya qilish uchun kvotalardan foydalanish JST qoidalarini buzish deb hisoblanishi mumkin, chunki bu xorijiy kompaniyalarga nisbatan kamsitish shakli sifatida qaralishi mumkin. JST ochiqlik va erkin savdoni qo'llab-quvvatlaydi, ya'ni bunday cheklovlar ushbu tamoyillarning buzilishi deb hisoblanishi mumkin.
Ekologik jihatdan takomillashuv. Masalan, ayrim tovarlarni ishlab chiqarishdan chiqadigan issiqxona gazlari uchun kvotalarni belgilash iqlim o'zgarishiga qarshi kurashga yordam beradi.	Korrupsiyaning kuchayishi. Muayyan tovarlar importini cheklash korrupsiya uchun qulay sharoitlar yaratishi mumkin, ya'ni belgilangan kvotadan oshib ketadigan tovarlarni import qilishga ruxsat berish uchun "qo'shimcha to'lov" talab qilinishi mumkin. Bu biznes uchun salbiy muhit yaratadi va iqtisodiy rivojlanishga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mamlakatimizda tashqi savdoni bojxona tomonidan tartibga solishda kvotalardan foydalanishni takomillashtirish bo'yicha quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

1. Aniqroq kvota tizimini yaratish. O'zbekiston Respublikasining hamkor davlatlari o'rtasida import hajmiga qarab kvotalarni taqsimlash tizimini ishlab chiqish tavsiya etiladi.

2. Moslashuvchan limitlarni belgilash. Har bir hamkor mamlakat uchun har bir tovarning import va eksport hajmlariga asoslangan moslashuvchan limitlarni belgilash tavsiya etiladi. Ushbu yondashuv kvotalardan samaraliroq foydalanish va kontingentlarning irratsional taqsimlanishining oldini olish imkonini beradi.

3. Kvotalardan foydalanishni monitoring qilish va nazorat qilishni takomillashtirish. Kvotalardan foydalanishni monitoring qilish va nazorat qilishni takomillashtirish uchun har bir eksport qiluvchi mamlakat uchun har bir tovar bo'yicha batafsilroq import statistikasini yuritish tavsiya etiladi. Shuningdek, o'zgaruvchan savdo dinamikasiga o'z vaqtida javob berish uchun kvotalarni taqsimlash va ulardan foydalanish bo'yicha ma'lumotlarni operativ taqdim etishni ta'minlash zarur.

4. Kvotalanadigan tovarlar ro'yxatini kengaytirish. Kvotalanadigan tovarlar ro'yxatini, ayniqsa bozorda eng raqobatbardosh bo'lgan tovarlarni kengroq turdagi tovarlarni o'z ichiga olgan holda kengaytirish tavsiya etiladi. Bu qadam mahalliy ishlab chiqaruvchilarning manfaatlarini himoya qiladi va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi.

5. Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlarni belgilash. Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash uchun import o'rnini bosuvchi mahsulotlarga soliq stavkalarini pasaytirish yoki mahalliy kompaniyalardan tovarlar va xizmatlarni davlat tomonidan sotib olishni rag'batlantirish kabi qo'shimcha choralarni ko'rish tavsiya etiladi. Ushbu yondashuv mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish uchun qulay muhit yaratadi va umuman barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlaydi.

Yuqoridagi fikrlarni umumlashtirgan holda ta'kidlash lozimki, kvotalardan foydalanishning afzalliklari va kamchiliklarini hisobga olgan holda, tashqi savdoni bojxona tomonidan tartibga solishda qo'llash istiqbollari haqida xulosa chiqarish mumkin. Kvotalarni joriy etish to'g'risidagi qaror bozor va mamlakatdagi iqtisodiy vaziyatni tahlil qilish, milliy iqtisodiyot uchun potensial xavf va foydalarni hisobga olish asosida qabul qilinishi kerak.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Дюмулен И.И. Нетарифные ограничения в международной торговле. Зарубежная практика / И. И. Дюмулен. - М. : ВАВТ МВЭС РФ, 1997. - 258 с.

2. Идрисова В.В. Теоретические вопросы применения нетарифных мер регулирования во внешней торговле / В.В.Идрисова. - М. : Изд-во Института Гайдара, 2011. - 152 с.

3. Афонин Д.Н., Кулешов А.В. Запреты и ограничения внешнеторговой деятельности: Учебник. - Санкт-Петербург: Общество с ограниченной ответственностью "Издательский центр "Интермедия", 2021. - 152 с.

4. Афонин Д.Н. Разработка принципов прогнозирования таможенных правонарушений и преступлений на основе динамических методов оценки экономической устойчивости участников внешнеэкономической деятельности // Экономика и бизнес: теория и практика. - 2018. - №2. - С.21-24.

5. Мантусов В.Б., Афонин Д.Н., Афонин П.Н., Данько Д.Ю. Цифровой фактический контроль: тренд современности. - Российская таможенная академия, Санкт-Петербургский имени В.Б.Бобкова филиал. - Санкт-Петербург: Российская таможенная академия, 2019. - 200 с.

6. Гурова Е.С. Количественные ограничения как одна из мер нетарифного регулирования в ЕАЭС. Виды квот и их особенности. // Академический вестник Ростовского филиала Российской таможенной академии. - 2020. - № 3(40). - С.3-10.

7. Баранова П.А. Квотирование как инструмент защиты внутреннего рынка в условиях санкций. // Цифровая трансформация учетно-контрольных и аналитических процессов бизнеса: Материалы научно-исследовательской работы преподавателей и студентов Финансового университета при Правительстве Российской Федерации. XII Международная научно-практическая конференция, Москва, 10-12 декабря 2020 года. - М.: ООО "Издательство "Спутник+", 2021. - С.69-73.

8. Афонин Д.Н. Правовое регулирование противодействия коррупции в Российской Федерации: Учебник. - Екатеринбург: Общество с ограниченной ответственностью "Издательские решения", 2024. - 118 с.

9. Музалева О.В., Сыроижко В.В. Нетарифные меры регулирования внешней торговли: особенности применения в России // Международный журнал гуманитарных и естественных наук. - 2024. - № 1-4(88). - С.125-128.

10. Мырадова С., Реджепгелдиев С. Важность выбора между импортными тарифами и квотами // Ceteris Paribus. - 2023. - № 3. - С.149-151.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir: Xakimov Ziyodulla Axmadovich
Ingliz tili muharriri: Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich
Rus tili muharriri: Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li
Musahhih: Karimova Shirin Zoxid qizi
Sahifalovchi va dizaynerlar: Sadikov Shoxrux Shuxratovich
Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2026-yil, fevral, 2-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: info@marketingjournal.uz
Bot: [@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)
Tel.: +998977838464, +998939266610
Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**